

arallegim

El surrealisme desbocat d'una joia del còmic belga

XAVI SERRA

Un home treu un peix del riu i intenta reanimar-lo com si fos una persona que s'ofega. La imatge

resumeix l'esperit absurd i desconcertant de *Cowboy Henk*, una de les obres mages de la historieta belga que fins ara només ha vist la llum esporàdicament a les pàgines d'*El Víbora*. El petit i exquisit segell mallorquí Outsider Comics corregeix aquesta mancança històrica amb la publicació d'un esplèndid volum que recopila una selecció de les històries publicades des del naixement del còmic, als 80, fins al dia d'avui. El protagonista, un home corpulent amb tupè tintinià, serveix de comodí per caguir la realitat i obrir la porta al surrealisme més desbocat. Pot ser tendre, amoral, grotesc o escatològic, tant és. Les aventures de *Cowboy Henk* invoquen la poesia trastocada de Luís Buñuel o Ionesco, i no és difícil identificar la influència del *Krazy Kat* de Heriman. Però el que li dona una personalitat més singular és el precís dibuix de línia clara de tradició francobelga; el contrast entre la innocència de la gràfica i l'anàrquica bogeria de les històries han fet del personatge un heroi del còmic independent europeu, amb sèries de televisió animades i de carn i ossos, escultures i segells dedicats. ♦♦

COWBOY HENK
HERRSELE &
KAMAGURKA
AUTSAIDER
CÓMICS
256 PÀG./28,00 €

FOX SEARCHLIGHT PICTURES

Un rescat propi de Dennis Lehane

MONTSE VIRGILI

Passa poques gades que l'adaptació cinematogràfica d'un llibre ens arribi abans que el mateix llibre, però

quan parlem d'un autor com Dennis Lehane té lògica que el procés pugui intercanviar-se. L'enginy de l'escriptor de Boston és darrere d'algunes de les millors ficcions televisives dels últims anys, com per exemple *The wire* i *Boardwalk empire*, i és també l'autor de *bestsellers* com *Mystic river* i *Shutter island*, portats al cinema per Clint Eastwood i Martin Scorsese, respectivament. *L'entrega* va néixer com un conte que l'escriptor de Boston va abandonar durant anys al calaix. Va rescatar-lo per convertir-lo en guió i més endavant en va escriure la novel·la curta, impecablement traduïda al català per l'es-

criptor i traductor Yannick Garcia, guanyador del premi Documenta 2013 pel recull de narracions *La nostra vida vertical*.

L'entrega és un bon resum de l'univers de Dennis Lehane. Al voltant de la barra d'un bar ròneg hi treballen dos cosins, en Bob i en Marv, uns supervivents enmig de la ciutat que tiren endavant com poden. La felicitat és un cotxe car que passa de llarg i que no s'atura mai al seu barri. Instal·lats en una grisor absoluta, els dos parents viuen turmentats, cadascú a la seva manera, per "les coses de merda que toca fer per tirar endavant". Que el bar de la família s'hagi convertit en un local tapadora de la màfia txetxena és una d'aquestes "coses de merda". Cousin Marv's funciona com a bar d'entregues. La màfia l'escull per amagar els ingressos d'activitats delictives i, de passada, s'apropien part de la recaptació. Lehane po-

L'ENTREGA
DENNIS LEHANE
SALAMANDRA
TRADUCCIÓ DE
YANNICK GARCIA
190 PÀG./15 €

dria haver escrit una història sobre l'entramat delictiu d'una colla de mafiosos immigrants però no hi ha emoció en la mecànica criminal. Per contra, construeix un relat de petits personatges atrapats en el seu dia a dia. Amb una subtileza inusual, *L'entrega* comença explicant-nos la vida d'en Bob Saginowski, el bàrman del Cousin Marv's, situat a East Buckingham, el barri inventat de *Mystic river*. Uns carrers conflictius i àrids, soterrats per la neu i el vent, com els de Dorchester, el barri proletari de Boston on va néixer l'autor, l'any 1965, que no es cansa de retratar en els seus textos. Dennis Lehane sempre escriu novel·les de personatges perquè retratar les persones és la manera que tenen els grans escriptors de construir un món. Presenta els seus protagonistes com a antiherois revestits d'una moral i una dignitat que arribem a estimar.

Un bar ple de vida

Dins la prosa afilada de Lehane, coneixem en Bob, un bàrman feréstec que es lleva cada matí a les set per anar a missa i que treballa des de fa 20 anys al bar del seu cosí. En Marv, l'amo, viu amb la seva germana, una dona que treballa de secretària i menja gelats compulsivament mentre mira la televisió per engolir l'angoixa. Amb el temps, en Marv, "que abans s'hauria venut la cigala a la ciència que treballar de peó!", ha vist frustrades totes les seves ambicions. Evandro Torres, el policia llatí, conegut d'en Bob perquè hi coincideix cada matí a l'església del barri, haurà de descobrir què i qui hi ha darrere de l'atracament al Cousin Marv's. A la fi, aquest *thriller* criminal és una història sobre un rescat, una redempció, encara que hi ragi la violència pròpia del gènere negre. La novel·la comença quan en Bob troba un cadell a les escombraries i, en el mateix instant, també coneix la Nadia, una noia esquifida i fràgil amb una cicatriu al coll que delata un passat violent. Aquest parell d'éssers sense esperança rescataran el gosset malferit de les escombraries i, sense saber-ho, d'alguna manera, ells també retrobaran una part que havien perdut a la boira d'East Buckingham. ♦♦

Un projecte polític postnoucentista

JAUME CLARET

Podria establir-se una nissaga d'intel·lectuals mallorquins lligats a l'espai ideològic conservador del Principat

que aniria de Miquel dels Sants Oliver a Valentí Puig, passant per Joan Estelrich i Baltasar Porcel. En tots ells conviu el conreu de diferents gèneres literaris amb les col·laboracions en premsa, un profund coneixement de la tradició amb antenes esteses vers el món, un evident compromís d'influència política amb una innegociable voluntat de singularitat.

A totes aquestes característiques, el felanitxer Joan Estelrich (1896-1958) hi suma una biografia malei-

da, en acabar els seus dies com a delegat franquista a la Unesco, i una obra on sovint han pesat més els projectes que les concrecions. En el darrer número de la revista *L'Espill*, el palmèsà Valentí Puig intenta justament trencar aquest apriorisme i reivindicar un capital intel·lectual vehiculat tant a través de l'obra escrita (com els recentment recuperats *Dietaris*, publicats a Quaderns Crema l'any 2012) com de la realitzada com a gestor i agitador cultural, on destaca amb llum pròpia la feina al capdavant de la Fundació Bernat Metge destinada a "situar Catalunya, per la via de la cul-

tura clàssica, al centre de l'Europa Occidental".

Fènix o l'esperit de la Renaixença, inclòs a la Biblioteca del Catalanisme impulsada per RBA, posa en relleu aquest reivindicat capital intel·lectual. Estelrich hi esbossa apunts ràpids, cites sovintejades i entrades curtes, un programa polític en sintonia amb les crides a refundar la societat per part de cercles cul-

tes europeus trastocats tant per la barbàrie de la Primera Guerra Mundial com per l'enfonsament del sistema liberal i la instauració de les societats de masses. En el cas català, el

FÈNIX O L'ESPERIT DE LA RENAIXENÇA
JOAN ESTELRICH
RBA-LA MAGRANA
202 PÀG./18 €

trasbals es concretava en la proclamació republicana i la derrota de la Lliga enfront d'una Esquerra Republicana que a més havia aconseguit l'Estatut d'Autonomia. L'assaig -publicat per primer cop el 1934- no amaga un evident recel cap a una democratització percebuda com a excessiva, tot apostant per una política regida per elits ("una civilització pot fer-se i garantir-se amb unes dotzenes de persones") que haurien d'assegurar l'excel·lència i evitar la mediocritat. En altres paraules, es tractava de fer reviure el Noucentisme empeltant-lo dels corrents europeus més propers. Estelrich disposava dels contactes i les lectures per fer-ho, desconeixia, però, que el futur li seria encara menys propici per dur-ho a terme. ♦♦